

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van een bevoegde instantie als vermeld in artikel 3 van verordening (EU) nr. 598/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake de vaststelling van regels en procedures voor de invoering van geluidsgerelateerde exploitatiebeperkingen op luchthavens in de Unie binnen het kader van een evenwichtige aanpak, en tot intrekking van Richtlijn 2002/30/EG

Samenvatting

Dit besluit heeft tot doel uitvoering te geven aan artikel 3 van de Verordening (EU) nr. 598/2014. Verordening (EU) nr. 598/2014 is enkel van toepassing op luchthavens met meer dan 50.000 bewegingen van civiele luchtvaartuigen per kalenderjaar waardoor de luchthaven van Brussel-Nationaal gevat wordt door deze regelgeving.

Krachtens artikel 3 van Verordening (EU) nr. 598/2014 moeten de lidstaten de bevoegde instantie(s) aanwijzen die verantwoordelijk is (zijn) voor de procedure die moet gevolgd worden bij de vaststelling van exploitatiebeperkingen. De aanwijzing van de bevoegde instantie wordt voor het Vlaamse Gewest, binnen haar bevoegdheid in het kader van de strijd tegen de geluidshinder, geregeld via voorliggend besluit.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Dit ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het Wetgevingsadvies nr. 2023/189 van 12 mei 2023.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 22 mei 2023 verkregen. Voor een bespreking hiervan wordt verwezen naar punt 3.A.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Europese regelgeving

De EU-Verordening 598/2014 bepaalt de regels en procedures die gevolgd moeten worden bij de invoering door lidstaten van geluidsgerelateerde exploitatiebeperkingen op EU-luchthavens onder het toepassingsbereik van de verordening binnen het kader van een evenwichtige aanpak.

Het begrip “exploitatiebeperking” wordt in artikel 2, punt 6 Verordening 598/2014 zeer ruim omschreven:

“exploitatiebeperking”: een geluidsgerelateerde actie die de toegang tot of de operationale (sic) capaciteit van een luchthaven vermindert, inclusief exploitatiebeperkingen die gericht zijn op de uitdienstneming van marginaal conforme lucht vaartuigen op specifieke luchthavens en partiële exploitatiebeperkingen, die bijvoorbeeld gedurende bepaalde tijdsperiodes van de dag of alleen voor bepaalde start- en landingsbanen gelden”.

Het begrip “geluidsgerelateerde actie” wordt in artikel 2, punt 5 Verordening 598/2014 verder omschreven als:

“elke maatregel die gevolgen heeft voor de geluidsomgeving rond een luchthaven, waarvoor de beginselen van de evenwichtige aanpak van toepassing zijn, inclusief andere niet-operationele acties die gevolgen kunnen hebben voor het aantal mensen dat wordt blootgesteld aan vliegtuiglawaai”.

Hieruit volgt dus dat elke maatregel die gevolgen heeft voor de geluidsomgeving rond de luchthaven van Brussel-Nationaal onder het toepassingsgebied van de Verordening 598/2014 valt.

In toepassing van art. 5 van de Verordening welke de algemene regels inzake beheer van vliegtuiglawaai vaststelt, moeten lidstaten hierbij overeenkomstig artikel. 5, punt 2 een ‘evenwichtige aanpak’ aannemen inzake het beheer van vliegtuiglawaai ten aanzien van luchthavens waar een geluidsprobleem is vastgesteld. De toepassing van deze evenwichtige aanpak - zoals aangenomen door de internationale burgerluchtvaartorganisatie ICAO - is nader omschreven onder artikel 5, punt 3:

“Als de lidstaten geluidsgerelateerde actie ondernemen, zorgen zij ervoor dat de volgende combinatie van beschikbare maatregelen in overweging wordt genomen, teneinde te kunnen vaststellen welke maatregel of combinatie van maatregelen de grootste kosteneffectiviteit biedt:

- a) de verwachte beperking van het vliegtuiglawaai aan de bron;*
- b) ruimtelijke ordening en beheer;*
- c) operationele procedures voor de bestrijding van geluidshinder;*
- d) exploitatiebeperkingen niet in eerste instantie toe te passen, maar slechts nadat de overige maatregelen van de evenwichtige aanpak in overweging zijn genomen”.*

Exploitatiebeperkingen zijn in de evenwichtige aanpak niet in eerste instantie toe te passen, maar slechts nadat de overige maatregelen van de evenwichtige aanpak in overweging zijn genomen.

In de toepassing van de algemene regels voor het beheer van vliegtuiglawaai moeten lidstaten bovendien rekening houden met de evaluatieregels en doelstellingen van de richtlijn 2002/49/EG inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaai, waarvoor de gewesten exclusief bevoegd zijn. Artikel 5, punt 1 van de Verordening stelt immers dat de lidstaten ervoor zorgen dat de geluidssituatie op individuele luchthavens binnen het toepassingsbereik van de Verordening beoordeeld wordt overeenkomstig richtlijn 2002/49/EG. Zij zien er bovendien op toe dat overeenkomstig artikel 5, punt 2 de doelstelling inzake de bestrijding van geluidshinder voor die luchthaven, waar passend, omschreven wordt rekening houdend met artikel 8 (de verplichte opmaak 5-jaarlijks van actieplannen) en bijlage V (minimumeisen voor actieplannen) bij richtlijn 2002/49/EG.

De regels en procedures die gevolgd moeten worden bij de effectieve invoering van exploitatiebeperkingen zijn opgenomen onder artikel 6 en 8 van de Verordening.

Wat betreft de regels (en procedures) inzake de evaluatie van de geluidshinder die de “bevoegde instanties” in acht moeten nemen bij de vaststelling van exploitatiebeperkingen bepaalt artikel 6 punt 1 dat de bevoegde instanties erop toezien dat de geluidssituatie op luchthavens waarvoor zij verantwoordelijk zijn regelmatig wordt beoordeeld overeenkomstig Richtlijn 2002/49/EG en de in elke lidstaat toepasselijke wetgeving.

Artikel 3 van de Verordening bepaalt dat lidstaten één of meer bevoegde instanties aanwijzen die verantwoordelijk zijn voor de procedure die moet worden gevolgd bij het vaststellen van exploitatiebeperkingen en dat deze instantie conform artikel 3, punt 3 tijdig moet meegedeeld worden aan de Commissie.

Bevoegdheidsverdeling

De Verordening 598/2014 is bevoegdheidsneutraal: het Vlaamse Gewest en de federale overheid zijn, elk wat hun eigen bevoegdheden betreft, gehouden om de principes van Verordening 598/2014 – die rechtstreekse werking heeft in de Belgische rechtsorde -te respecteren en, waar nodig, uit te voeren.

De bestrijding van geluidshinder is een volledig en homogeen gewestelijk bevoegdheidspakket. De gewesten zijn bevoegd “voor de politie van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven” (artikel 6, §1, II, eerste lid, 3° BWHI), op het vlak van de ruimtelijke ordening (artikel 6, §1, I, BWHI) én de bescherming van het leefmilieu, in het bijzonder de strijd tegen de geluidshinder (artikel 6, §1, II, 1ste lid, 1° BWHI). De gewestelijke bevoegdheid omvat inzonderheid de aangelegenheden die geregeld worden door de wet van 18 juli 1973 betreffende de bestrijding van de geluidshinder, met inbegrip van het geluid voortgebracht door vliegtuigen.

Deze bevoegdheden van het Vlaamse Gewest nemen evenwel niet weg dat de federale overheid op grond van de eigen bevoegdheden (zoals inzake het baangebruik en de vluchtroutes), zonder daarbij de gewestbevoegdheden te betreden (in het bijzonder de gewestbevoegdheid inzake de strijd tegen de geluidshinder) en mits inachtneming van het evenredigheidsbeginsel en het beginsel van de federale loyaleiteit, maatregelen kan nemen die gevolgen hebben voor de geluidsomgeving rond de luchthaven en die dus de vorm van een “exploitatiebeperking” in de zin van Verordening 598/2014 kunnen aannemen. Ook de Federale Overheid kan zichzelf aanmelden als bevoegde instantie in het kader van de eigen Federale bevoegdheden. Met voorliggende nota wenst Vlaanderen alvast haar aanmelding te formaliseren in kader van EU-verordening 598/2014. In de context van de nationale luchthaven situeren zich de mogelijke maatregelen van een

'evenwichtige aanpak' zich bijgevolg binnen verschillende bevoegdheidsdomeinen, zowel federaal als gewestelijk.

De voormelde bevoegdheidsneutraliteit betekent dan ook dat op de punten waar Verordening 598/2014 aan de lidstaten oplegt om uitvoeringsmaatregelen te nemen (zoals het aanwijzen van bevoegde instanties in artikel 3 of het opleggen van exploitatiemaatregelen in artikel 8), in die zin moet begrepen worden dat de federale overheid en de gewesten, elk wat hun eigen bevoegdheden betreft, hiervoor bevoegd zijn.

Via voorliggend besluit wordt het Departement Omgeving aangeduid als bevoegde instantie, zoals bedoeld in artikel 3 van de verordening (EU) nr. 598/2014, voor wat betreft de luchthaven Brussel-Nationaal.

De aldus aangeduide bevoegde instantie is verantwoordelijk voor de procedure die moet worden gevolgd bij het vaststellen van exploitatiebeperkingen, zoals nader omschreven onder art. 6 en 8 van de Verordening.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

Dit artikel geeft aan dat dit besluit de gedeeltelijke uitvoering beoogt van verordening (EU) nr. 598/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake de vaststelling van regels en procedures voor de invoering van geluidsgelateerde exploitatiebeperkingen op luchthavens in de Unie binnen het kader van een evenwichtige aanpak, en tot intrekking van Richtlijn 2002/30/EG.

Artikel 2

Bij dit artikel wordt het Departement Omgeving aangewezen, voor wat betreft de luchthaven Brussel-Nationaal, als bevoegde instantie als vermeld in artikel 3 van verordening (EU) nr. 598/2014. Het Departement Omgeving is aldus verantwoordelijk voor de procedure die moet gevolgd worden bij het vaststellen van exploitatiebeperkingen.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De in dit ontwerpbesluit opgenomen regeling heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, in die zin dat de nodige budgetten hiervoor zullen ingepast worden in de beschikbare kredieten van het Departement Omgeving.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 22 mei 2023 gaat als **bijlage** en stelt het volgende in haar besluit: "De Inspectie van Financiën verleent een gunstig advies aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot aanduiding van de bevoegde instantie in uitvoering van de Verordening (EU) nr. 598/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake de

vaststelling van regels en procedures voor de invoering van geluidsgerelateerde exploitatiebeperkingen op luchthavens in de Unie binnen het kader van een evenwichtige aanpak, en tot intrekking van Richtlijn 2002/30/EG.

Met toepassing van artikel 31 §2 2° van het BVR VCO is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist.”

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerpbesluit heeft thans geen directe weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

Afhankelijk van de werklast zal dit op termijn niet kunnen opgevangen worden binnen de reguliere werking en zal bij het Departement Omgeving extra personeel moeten voorzien worden.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid, is thans niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De bepalingen hebben geen impact op de lokale en provinciale besturen vermits de aanduiding van de bevoegde instantie een gewestelijke aangelegenheid betreft.

4. VERDER TRAJECT

Over dit ontwerpbesluit dient geen advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State te worden ingewonnen, vermits voorliggend besluit wordt beperkt tot het louter aanwijzen van een bevoegde instantie in uitvoering van Europese regelgeving. De Raad van State meent immers dat een dergelijk besluit niet van reglementaire aard is in de zin van artikel 3, §1, eerste lid RvS-wet en dat ze derhalve niet bevoegd zijn om hierover advies te verlenen.

Krachtens artikel 3, punt 3 van verordening (EU) nr. 598/2014 moet de naam en het adres van de aangeduide bevoegde instantie worden meegedeeld aan de Europese Commissie. De Europese Commissie maakt deze informatie bekend.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van een bevoegde instantie als vermeld in artikel 3 van verordening (EU) nr. 598/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 inzake de vaststelling van regels en procedures voor de invoering van geluidsgerelateerde exploitatiebeperkingen op luchthavens in de Unie binnen het kader van een evenwichtige aanpak, en tot intrekking van Richtlijn 2002/30/EG;

2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten de naam en het adres van de aangeduide bevoegde instantie mee te delen aan de Europese Commissie.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR